

Haarlem, 21 Deceber 2023

nummer 164

Geachte heer/mevrouw ,

Hierbij ontvangt u de IVM Caring Capital nieuwsbrief voor december 2023. In deze aflevering vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- The proof of the pudding,
De Caring Capital View van december 2023, door Maarten Friederich, namens het Investment Committee.
- CBS: klimaatbewustheid in Nederland licht gedaald, ondanks weerrecords
- Recht op vergoeding verjaard door 'directe opeisbaarheid'
- CO2-concentratie in de lucht hoogste in 14 miljoen jaar
- Geregistreeerde partners terecht gekort op AOW
- DNB: inflatie daalt, economie stagneert, maar (nog) geen werkloosheid
- *Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk: Groeigericht kopen en risicobewust spreiden*

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, *CCOO*

Hans Volberda, *CEO*

The proof of the pudding

CARING CAPITAL VIEW

Door Maarten Friederich, namens het Investment Committee

En weer liep alles anders...

Nog een paar dagen en het jaar 2023 is ten einde. Zoals zo vaak liepen veel zaken ook het afgelopen jaar weer anders dan verwacht. Nadat in 2022 Britse pensioenfondsen in de problemen kwamen door de hogere rente, overkwam dat dit jaar Credit Suisse en een aantal Amerikaanse banken. Het gretig tegemoet geziene herstel van de Chinese economie na het einde van de lockdown kwam niet uit de verf. Integendeel, na de eerdere problemen bij vastgoedbedrijf Evergrande raakten ook verschillende andere Chinese vastgoedondernemingen in betalingsmoeilijkheden. Centrale banken over de gehele wereld voelden zich ter beteugeling van de snel opgelopen inflatie genoodzaakt de rente zeer fors te verhogen - veel meer dan waarop eerder was gerekend. Een maatregel waarop de Amerikaanse economie tot nu toe overigens verrassend goed reageert. Allerlei nieuwe toepassingen van AI (kunstmatige intelligentie) brachten een heuse revolutie teweeg. Dit leidde tot fors hogere beurswaarden van 's werelds grootste technologiebedrijven, samen 'The Magnificent Seven' genoemd. Ook de gezondheidszorg staat mogelijk aan het begin van een grote omwenteling, dankzij de komst van een succesvol obesitasmedicijn.

Helaas ging de oorlog tussen Rusland en Oekraïne onverminderd door, zonder noemenswaardige successen voor één van beide partijen. Een nieuwe oorlog brak uit in het Midden-Oosten, nadat Hamas vanuit de Gazastrook Israël aanviel. Sindsdien zet Israël alles op alles om Hamas voorgoed uit te schakelen.

Voorspellen blijft moeilijk

Elke vooruitblik naar 2024 moet dan ook met een slag om de arm worden gedaan, zeker wat betreft de economie. De reden dat het vanaf 2020 zo moeilijk is om economische ontwikkelingen te voorspellen ligt in de nooit eerder vertoonde maatregelen die wereldwijd werden genomen om de covidpandemie te bestrijden. Dit geldt met name voor de Verenigde Staten, de grootste economie van de wereld. Nooit eerder werden mensen massaal betaald om thuis te blijven. Nooit eerder viel de vraag naar diensten zo fors weg, om plaats te maken voor een explosieve toename van de vraag naar goederen die juist door de lockdown maar moeizaam leverbaar waren. Nooit eerder waren de overheidsuitgaven zo groot ten opzichte van het Bruto Nationaal Product. Nooit eerder waren rentetarieven zo massaal negatief. Hoewel er sprake is van een normalisering van economische processen, ondervinden vrijwel alle economieën nog steeds de gevolgen van de extreme maatregelen van de afgelopen jaren. Dat maakt het voorspellen van de toekomst nóg moeilijker dan normaal.

Deflatie?

De verwachtingen voor de Amerikaanse economie voor volgend jaar lopen daarom dan ook opvallend uiteen; van een 'soft' of zelfs 'no' landing tot een 'hard' landing. Alles is mogelijk, en deels ook afhankelijk van het rentebeleid van de Federal Reserve en andere centrale banken. Feit is dat deze de forse toename van de inflatie niet hebben zien aankomen en hebben onderschat. Het tegenovergestelde is waarschijnlijk ook waar. De centrale banken verwachten nog een lange periode van hoge inflatie, hoewel deze inmiddels al sterk is afgenomen. Mogelijk is het gewenste niveau intussen zelfs al bereikt, maar is dit nog niet voldoende zichtbaar in de modellen en berekeningen. Er bestaat dus een flinke kans dat centrale banken de rente te lang te hoog houden en zo een recessie veroorzaken. De grootste verrassing in 2024 zou dan ook wel eens deflatie kunnen zijn. In dat geval zijn de al voor volgend jaar geanticiperde renteverlagingen nog onvoldoende. Al in 2022 en dit jaar nog meer, positioneerde IVM Caring Capital de obligatieportefeuilles voor een rentedaling. We deden dat door de looptijden stapsgewijs te verlengen van nul tot momenteel zelfs boven die van de benchmark. Inmiddels lijken ook de centrale banken in te zien dat er geen noodzaak meer is voor verdere renteverhogingen. Er is zelfs ruimte gecreëerd voor de mogelijkheid (en uiteindelijk de noodzaak) van renteverlagingen.

Aanwijzingen in deze richting werden vorige maand al gegeven, maar vorige week voor het eerst bevestigd door de Federal Reserve. Geheel volgens verwachting schoot het rendement van de obligatieportefeuille omhoog, tot inmiddels een zeer respectabel niveau van ruim 7%. Ook de posities in de energietransitie, die zeer gevoelig bleken voor de gestegen rente en dit jaar fors in waarde waren gedaald, krabbelden op. Hier is een vergelijkbare strategie gevolgd en ook hierin zijn de posities de afgelopen maanden vergroot (zie ook de rubriek 'Beleggen in de praktijk', elders in deze nieuwsbrief).

COP28

Er waren 28 klimaatbijeenkomsten voor nodig, maar uiteindelijk werd tijdens de laatste Conference of Parties (COP28) voor het eerst de noodzaak genoemd voor het afbouwen van fossiele brandstoffen. Sceptici wijzen op de aarzelende manier waarop de slotverklaring tot stand kwam, het gebrek aan 'harde' afspraken en de nog steeds veel te traag verlopende energietransitie. De weg naar een CO₂-neutrale wereld is lang en moeizaam en vol bedreigingen – maar ook kansen. Het einde is nog lang niet in zicht. Toch is COP28 weer een stap in de goede richting en kan er zelfs gesproken worden van een doorbraak. Voor het eerst staat nu zwart op wit dat de wereld weg moet bewegen van fossiel.

Verkiezingen

Op verschillende plaatsen in de wereld (o.a. India, Indonesië, Taiwan, Mexico, Rusland en VK) vinden het komend jaar verkiezingen plaats. Maar de aandacht gaat in de eerste plaats uit naar de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. Het belooft weer een fel gepolariseerde strijd te worden tussen een kandidaat die verwickeld is in een veelvoud van juridische aanklachten en een mogelijke veroordeling enerzijds en een kandidaat die worstelt met zijn leeftijd en wiens zoon eveneens wordt geconfronteerd met juridische aanklachten. Wordt het inderdaad weer een wedloop tussen Trump en Biden, dan lijkt de eerste momenteel licht de overhand te hebben. Dat belooft weinig goeds voor de strijd tegen klimaatverandering en Rusland, maar brengt vermoedelijk wel weer nieuwe belastingverlagingen. De weg naar de verkiezingen is echter nog lang en in de tussentijd kan er nog veel gebeuren, zoals het afgelopen jaar maar weer is gebleken.

Geografische spanningen

Over de rampzalige oorlog van Rusland tegen Oekraïne is al veel gezegd en geschreven. De andere strijd die vermoedelijk in het nieuwe jaar in alle hevigheid zal doorgaan is die tussen Israël en Hamas. Ondanks groeiende internationale druk, zal Israël hoogstwaarschijnlijk niet opgeven. Van een serieuze escalatie is tot op heden gelukkig nog geen sprake, maar de strijd breidt zich wel uit richting het noorden, tegen

Hezbollah (pro-Hamas) in Libanon en naar de Rode Zee, waar vanuit Jemen de Houthis (ook pro-Hamas) verschillende vrachtschepen hebben aangevallen. De vaarroute door de Rode Zee en het Suezkanaal is van groot belang voor de internationale handel. Een serieuze verstoring hier zal niet zonder gevolgen zijn voor de rest van de wereld.

Verwachtingen 2024

Economisch gezien zal de strijd tegen de inflatie ook volgend jaar de belangrijkste zijn. De Federal Reserve is de enige centrale bank die onderkent dat het gevecht mogelijk al gewonnen is. De ECB en de Bank of England zijn nog niet zo ver. De laatste was tijdens de meest recente vergadering zelfs nog dichtbij een nieuwe renteverhoging. Logisch, want in het VK is de inflatie nog het hoogst, al zijn de oorzaken waarschijnlijk Brexit-gerelateerd. De vooruitzichten voor de Europese en de Britse economie in 2024 zijn dan ook niet gunstig. Mocht de Federal Reserve inderdaad de flexibiliteit tentoonspreiden om het rentebeleid om te gooien, dan biedt de Amerikaanse economie ook volgend jaar de beste groeikansen. Dit is de 'soft landing', die we eerder al noemden als één van de mogelijke scenario's. Hoewel nog allerminst zeker, zou een dergelijke koerswijziging uitstekend passen in het patroon uit het verleden, waarin een reeks van renteverhogingen na een korte pauze direct gevolgd werd door een serie renteverlagingen.

Amerikaanse aandelen en Europese obligaties

Het beursjaar 2022 werd vanwege de Russische invasie gedomineerd door 'Big Oil', het beursjaar 2023 door 'Big Tech' of nu 'The Magnificent Seven' geheten. Dat was niet alleen vanwege de toekomstige rol die aan AI wordt toegedicht. Zolang onduidelijk was tot welke hoogte centrale banken de rente zouden verhogen en hoe lang deze op dat niveau zou blijven, waren grote, kasrijke en beperkt cyclische ondernemingen een veilige keuze. Voor dat laatste is nu geen reden meer. Dit creëert winstmogelijkheden voor vele andere en kleinere ondernemingen, mits een recessie wordt vermeden. De winstgroeiervwachting voor de Amerikaanse beurs is niet mals: ruim 11% over heel 2024, met vooral voor het vierde kwartaal zeer positieve vooruitzichten. De Europese beurzen daarentegen blinken uit in een lage waardering. De strijd tussen groei-aandelen en waarde-aandelen is zo oud als het beleggen zelf, en valt al jaren overwegend uit in het voordeel van groei. Dit is de drijvende kracht achter het succes van de Amerikaanse beurs in vergelijking tot de Europese. Het nieuwe jaar zal hierop waarschijnlijk geen uitzondering zijn. Maar de ene winstkans sluit de andere niet uit. Als overtuigd groeibelegger heeft IVM Caring Capital een sterke voorkeur voor Amerikaanse aandelen, met name van ondernemingen die de groei van de energietransitie en de digitalisering mogelijk maken. In combinatie met de verwachte rentedalingen zijn de rendementsverwachtingen voor

zowel de Amerikaanse aandelen als Europese obligaties aantrekkelijk. Verrassingen zullen er echter altijd zijn, dus geldt ook en heel toepasselijk voor deze tijd van het jaar: 'the proof of the pudding is in the eating'.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze website:

www.ivmcaringcapital.nl.

© IVM Caring Capital 2023. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.

[Naar boven](#)

**Wij wensen u een inspirerend en
hoopvol**

ivm caring
capital

verantwoord denken is vooruit denken

CBS: klimaatbewustheid in Nederland licht gedaald,

ondanks weerrecords

Ondanks de ongekende weersextremen van het afgelopen jaar blijken iets minder Nederlanders zich zorgen te maken over de klimaatverandering dan in 2020. Ook ondernemen minder mensen in ons land actie, of zijn daartoe bereid. Dit zijn twee belangrijke conclusies uit het rapport *Klimaatverandering en energietransitie: opvattingen en gedrag van Nederlanders in 2023*, dat het Centraal Bureau voor de Statistiek eind vorige maand uitbracht. De onderzoeksresultaten zijn gebaseerd op een enquête die het CBS dit jaar hield onder 18.327 personen vanaf 18 jaar oud, aangevuld met informatie uit andere bronnen. Gezien de omvang van de enquête zijn de resultaten vrij representatief voor hoe de Nederlandse bevolking denkt over de klimaatverandering. De vragen in de enquête bestreken actuele opvattingen over dit onderwerp, over de energietransitie, duurzaam wonen, duurzaam vervoer, duurzame voeding en klimaatbewust leven. Voor zover mogelijk werd per thema de situatie nu vergeleken met die in 2020, de voorlaatste keer dat het CBS een vergelijkbaar grootschalig onderzoek deed.

Minder met het OV of de fiets

Bijna iedereen in Nederland is er inmiddels wel van overtuigd dat het klimaat aan het veranderen is: slechts 7% wil daar nog niet aan. Het percentage dat aangeeft heel bezorgd te zijn voor toekomstige generaties steeg licht, van 31% in 2020 naar 34% nu. Iets minder mensen dan drie jaar geleden (82% in plaats van 85%) vindt het belangrijk dat de overheid klimaatbeleid voert. Daartegenover vindt 44% dat het beleid nog niet ver genoeg gaat, een lichte toename ten opzichte van 2020 (42%). Méér mensen (71% van alle ondervraagden) dan in 2020 (66%) is bang dat de klimaatmaatregelen van de regering de burgers veel geld gaan kosten. Nederlanders vinden verder dat vooral 'anderen' te weinig doen tegen de klimaatverandering. Ze geven de schuld aan de industrie en andere grote bedrijven, aan de luchtvaart en aan landen buiten de EU. Misschien wel de grootste -en meest verrassende- verandering sinds 2020 is het gehalveerde gebruik van het openbaar vervoer, een trend die

mogelijk inzette als gevolg van de covidpandemie. In 2019 reisde 8% van alle Nederlanders bijna dagelijks met het OV, tegen nog maar 4% dit jaar. Ook het percentage volwassenen dat zich overwegend verplaatst met de fiets ging achteruit: van 35% in 2019 naar 31% nu.

Ja tegen zonnepaneel maar nog veel nee tegen warmtepomp

In de houding van Nederlanders ten opzichte van de transitie weg van fossiele brandstoffen is sinds 2020 niets veranderd. Respectievelijk 47% en 48% is voor minderen met aardolie en aardgas. Voor 11% mag met aardolie helemaal worden gestopt en voor 9% met aardgas. In plaats daarvan is 78% van alle respondenten vóór meer gebruik van zonne-energie en 69% voor meer windenergie. Deze percentages liggen iets beneden die van 2020, toen nog 83% voor meer zonne-energie was en 72% voor meer windenergie. Wat wél flink anders was bij de laatste enquête is de houding ten opzichte van kernenergie. In 2020 vond nog maar 25% van de bevolking dat ons land daarvan meer gebruik moest maken, nu is dat 36%. Dit jaar meldde 13% van alle huishoudens dat ze thuis al volledig van het gas af zijn. De meest genoemde redenen dat de meerderheid nog niet aardgasvrij is, zijn 'woning (nog) niet geschikt' of 'te duur'. Twee derde van alle huiseigenaren zegt overigens veel méér open te staan voor aardgasvrij wonen als de overstap weinig of geen kosten met zich mee zou brengen. Het kostenaspect weegt met name zwaar voor eigenaren van een eengezinswoning als het gaat om de overstap op een warmtepomp. Slechts 22% overweegt de aanschaf, maar hikt aan tegen de hoge kosten. Bijna twee derde van alle huiseigenaren zegt helemaal niet van plan te zijn op korte termijn over te gaan op een warmtepomp. Dit verklaart ongetwijfeld waarom pas 7% van alle Nederlandse huishoudens er een heeft. Dat is mager vergeleken bij de 35% die aangeeft in een woning of gebouw te wonen met zonnepanelen, wat neerkomt op bijna 2,9 miljoen huishoudens. Mensen met plannen om binnenkort zonnepanelen op hun huis te plaatsen noemen de kosten als belangrijkste reden dat ze de knoop nog niet hebben doorgehakt. De groep zonder directe plannen heeft vooral problemen met de te lange terugverdientijd of de geschiktheid van het dak.

Bronnen: cbs.nl, duurzaamnieuws.nl

[Naar boven](#)

Recht op vergoeding verjaard door 'directe opeisbaarheid'

Deze situatie komt in de praktijk veel voor en leidt vaak tot ruzie over geld. Twee mensen krijgen een affectieve relatie en gaan samenwonen. De één heeft meer inkomen of vermogen dan de ander en steekt daarom meer geld in de gezamenlijke woning. Volgens de wet heeft de meest investerende partij bij het uit elkaar gaan recht op een vergoeding. Maar hier zit wel een addertje onder het gras, zoals duidelijk wordt in deze zaak, die recent speelde voor de Rechtbank Noord-Holland. Het ging om een man en een vrouw die na jaren samenwonen de relatie wilden verbreken. Omdat de man grotendeels de verbouwing van het huis van hen beiden had betaald, eiste hij een vergoeding van de vrouw. Daarbij overlegde hij facturen uit 2014 en 2015 en beriep hij zich op een bepaling uit hun samenlevingscontract. In juridisch Nederlands luidde deze: *"Indien aan het vermogen van een partij een waarde is onttrokken ten behoeve van de andere partij, heeft deze jegens de andere partij recht op een vergoeding gelijk aan de waarde ten tijde van de onttrekking. Het bedrag is direct opeisbaar, tenzij redelijkheid en billijkheid zich daartegen verzetten."*

Vorderingen verjaard

De directe opeisbaarheid in deze bepaling heeft een belangrijk (en voor de man ongunstig) gevolg. Volgens de wet is de verjaringstermijn voor dit soort vorderingen vijf jaar. Deze termijn begint te lopen op de dag nadat de vordering is ontstaan. Concreet gezegd: telkens nadat de man een rekening voor de verbouwing had betaald. In dit geval lagen deze data echter veel langer dan vijf jaar in het verleden. De vorderingen zijn dus verjaard, tenzij de directe opeisbaarheid 'onredelijk en onbillijk' zou zijn. Volgens de man is dat het geval, omdat de situatie van hem en zijn vriendin vergelijkbaar zou zijn met die van getrouwde mensen, of van geregistreerde partners. Daarvoor geldt dat in vergelijkbare gevallen weliswaar de ene partner een schuld heeft aan de andere, maar dat het niet redelijk en billijk zou zijn om tijdens de relatie aanspraak te maken op een vergoeding. De Rechtbank volgt dit argument niet. In het samenlevingscontract wordt nergens verwezen naar het betreffende wetsartikel. Ook kan de man op geen andere manier hard maken dat de directe opeisbaarheid strijdig is met de redelijkheid en billijkheid. Dat de relatie nog vijf jaar voortduurde nadat de man de verbouwingsfacturen

had betaald is niet voldoende. Bovendien had hij in deze periode afspraken met de vrouw kunnen maken (en vastleggen) over de verbouwkosten, maar dat heeft hij nagelaten. Om deze reden is er ook geen sprake van 'ongerechtvaardigde verrijking van de vrouw'. De man is pas begonnen haar om vergoeding te vragen toen de relatie spaak liep. Keiharde conclusie: de vorderingen zijn verjaard, de vergoedingseis van de man wordt afgewezen.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning.

[Naar boven](#)

CO₂-concentratie in de lucht hoogste in 14 miljoen jaar

Om veranderingen die de mens aangaan beter te kunnen begrijpen is historisch perspectief nodig. Kennis over het verleden verschaft ijkpunten, waarmee de impact van veranderingsprocessen beter kunnen worden geëvalueerd. Dat geldt ook voor een belangrijke klimaatfactor: de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer. Het is duidelijk dat deze razendsnel aan het toenemen is. In de pre-industriële periode, amper tweeënhalve eeuw geleden, bedroeg de gemiddelde CO₂-concentratie in de lucht 280 ppm (parts per million = deeltjes per miljoen). In 2020 was dit gestegen tot 412 ppm, in 2022 tot 417 ppm en op dit moment bedraagt de concentratie 419 ppm: de hoogste in 14 miljoen jaar! Dat lijkt heel lang, maar is geologisch een schijntje, als je bedenkt dat de aarde meer dan 4,5 miljard jaar oud is. Aan de hand van gegevens uit ijskernen kunnen onderzoekers een jaar of 800.000 terugkijken. Om verder terug te kunnen gaan in de tijd werd een project opgezet onder de naam *Cenozoic Carbon dioxide Proxy Integration Project* (CenCO₂PIP), waarbij wetenschappers indirecte factoren in beeld brengen die bepalend zijn geweest voor het CO₂-verloop in het verre verleden.

1.600 ppm!

Begin deze maand publiceerden de teamleden een eerste artikel over hun bevindingen in het wetenschappelijke tijdschrift *Science*. Daarin reconstrueren zij de CO₂-concentraties tot aan het begin van het Cenozoïcum, het tijdperk dat rond de 66 miljoen jaar geleden begon met het uitsterven van de dinosauriërs en de opkomst van de zoogdieren. Een belangrijke vraag die zij beantwoord wilden zien is natuurlijk: is het ooit nog erger geweest met de concentratie CO₂ in de atmosfeer? Ja, is het mogelijk verrassende antwoord. Tussen de 66 en de 56 miljoen jaar geleden was de aarde vrijwel ijsvrij en bedroeg de CO₂-concentratie waarschijnlijk 600 à 700 ppm. De warmste periode op aarde was ruim 50 miljoen jaar geleden. De gemiddelde temperatuur lag zo'n 12°C boven de huidige en de concentratie CO₂ had een piekwaarde van rond de 1.600 ppm bereikt.

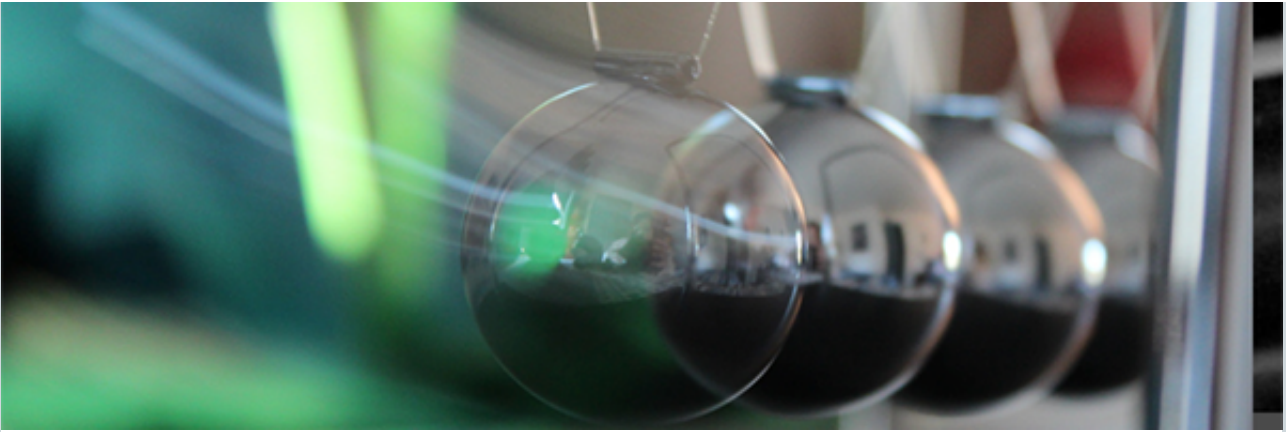
Onbekend terrein

Pas 34 miljoen jaar geleden daalde het CO₂-niveau fors en ontstond het huidige Antarctische ijsplateau. Na enkele fluctuaties ging de CO₂-concentratie in de lucht verder omlaag. In deze periode begonnen de voorlopers van veel van onze huidige planten en dieren zich te ontwikkelen. De onderzoekers zien hierin bewijs voor de stelling dat het CO₂-gehalte niet alleen het klimaat beïnvloedt, maar ook de habitat van planten en dieren. Ze schatten het CO₂-niveau rond 16 miljoen jaar geleden op circa 480 ppm, gevolgd door een concentratie van plusminus 420 ppm (het huidige niveau) zo'n 14 miljoen jaar geleden. Wat de wetenschappers verontrust is dat de CO₂-concentraties in de atmosfeer in zo'n korte tijd (geologisch gezien) zo enorm zijn toegenomen – en dit als gevolg van menselijk handelen. Met de nieuw verworven kennis over de ontwikkeling van CO₂ in het verleden hopen ze toekomstige trends accurater te kunnen voorspellen, om beleidsmakers beter te kunnen informeren. Dat is nodig ook. In het huidige tempo zouden we aan het eind van deze eeuw wel eens met CO₂-concentraties van tussen de 600 en 1.000 ppm te maken kunnen krijgen, in combinatie met een opwarming van meer dan 2°C. Mede-auteur van de studie G.J. Bowen is somber: "Hoeveel de temperatuur ook verandert, het is duidelijk dat we de planeet in een situatie hebben gebracht die de mensheid nog niet eerder heeft meegemaakt [...] Dit zou ons aan het denken moeten zetten over de juiste koers voor de toekomst."

Bronnen: science.org, scientias.nl

[Naar boven](#)

Geregistreerde partners terecht gekort op AOW

Soms kan een op het eerste gezicht slimme oplossing onverwacht negatieve consequenties hebben. Dit wordt treffend geïllustreerd door een andere recente zaak voor de Rechtbank Noord-Holland. Het ging om een man en een vrouw die al jaren een LAT-relatie hadden en allebei een AOW-uitkering voor alleenstaanden ontvingen. De man wilde iets doen voor de kleinkinderen van zijn vriendin en bedacht hen met een legaat in zijn testament. Omdat deze kleinkinderen geen verwanten van hem zijn, zouden ze na zijn overlijden de laagste vrijstelling erfbelasting (€ 2.418) krijgen en in de hoogste tariefgroep vallen: 30% erfbelasting tot een verkrijging van € 138.642 en daarboven 40% (alle bedragen 2023). Om dit te vermijden ging het stel een geregistreerd partnerschap aan. Hierdoor tellen de kleinkinderen van de vrouw ook als verwanten van de man. Het voordeel: een veel hogere vrijstelling (€ 22.918 in 2023) en een lager tarief voor de erfbelasting (respectievelijk 18% en 36%). Wat het paar niet had voorzien is dat de Sociale Verzekeringsbank (SVB) hen door het geregistreerde partnerschap niet langer beschouwt als alleenstaand. Beide partners gaan er hierdoor zo'n € 465 bruto per maand op achteruit. Omdat ze vinden dat ze duurzaam gescheiden leven, eisen ze bij de Rechtbank herstel van de hogere uitkering voor alleenstaanden.

Niet duurzaam gescheiden

Uit het onderzoek dat de SVB had ingesteld was niet ondubbelzinnig duidelijk geworden dat de man en de vrouw duurzaam gescheiden leven. Er is sprake van regelmatig tweewekelijks contact. Voor de rechter voeren ze aan dat ze geen kostenvoordeel hebben, omdat ze geen gezamenlijke huishouding voeren en elk een eigen woning hebben, waarvoor elk de bijbehorende lasten zelf betaalt. Dit is echter niet relevant voor de vraag of ze duurzaam gescheiden leven, ondanks hun bewuste keuze voor behoud van hun zelfstandigheid in de vorm van een LAT-relatie. Hun geregistreerd partnerschap is óók een bewuste keuze geweest, stelt de rechtbank. En dat is niet zo maar een vrijblijvende administratieve handeling. Geregistreerde partners zijn wettelijk verplicht tot wederzijdse hulp en bijstand. Dat het paar alleen maar de bedoeling

had om via het geregistreerde partnerschap een lagere erfbelasting te regelen voor de kleinkinderen van de vrouw doet daar niets aan af. Indirect kan deze poging zelfs gezien worden als een vorm van 'wederzijdse hulp en bijstand'. Maar los daarvan oordeelt de rechtbank op grond van de feiten en omstandigheden dat de verhouding tussen de man en de vrouw verder gaat dan het regelen van zijn erfenis. Dus is er geen sprake van een duurzaam gescheiden leven en heeft de SVB beide partners terecht aangemerkt als gehuwden. Ze hebben geen recht op de AOW-uitkering voor alleenstaanden.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bronnen: belastingdienst.nl, svb.nl

[Naar boven](#)

DNB: inflatie daalt, economie stagneert, maar (nog) geen werkloosheid

Afgelopen maandag kwam De Nederlandsche Bank met zijn Najaarsraming, een actuele blik op de Nederlandse economie en het internationale speelveld. Als eerste valt op dat er nauwelijks sprake is van economische groei. Deze blijft voor ons land dit jaar beperkt tot een miezerige 0,1%. Voor volgend jaar verwacht DNB een groei van 0,3% en in 2025 van 1%. De belangrijkste oorzaken voor deze lage groeicijfers zijn de inflatie en de sterk ingezakte wereldhandel, waarvoor een handelsnatie als Nederland extra gevoelig is. Wat betreft de inflatiebestrijding begint het beleid van de centrale banken vruchten af te werpen. Was er vorig jaar nog sprake van meer dan 11% inflatie, dit jaar verwacht DNB uit te komen op 4,1%. Volgend jaar zakt dit verder naar 2,9%, terwijl 2025 naar verwachting wordt afgesloten met een inflatiecijfer van 2,2%. Overigens is de daling van de inflatie voor een groot deel te danken aan de lagere energieprijzen. De kerninflatie (waarin de prijsstijgingen van energie en voeding niet zijn meegenomen)

bedraagt dit jaar nog 6,4%, volgend jaar 3,0% en in 2025 nog 2,7%. Deze dalingen gaan iets sneller dan DNB eerder had geraamd.

(Nog) geen crisisgevoel

Perioden van haperende groei gingen tot niet zo lang geleden stevast gepaard met snel stijgende werkloosheidscijfers en faillissementen. Ook de bedrijfsinvesteringen en consumentenuitgaven gingen dan vaak op een laag pitje. Het opmerkelijke van de huidige situatie is dat deze symptomen zich nu niet of nauwelijks voordoen. In plaats van werkloosheid zien we aanhoudende personeelstekorten, met name in winkels, de horeca en technische beroepen. Door de personeelsschaarste blijven de lonen stijgen, in 2024 met naar verwachting 5,7% - wat meer is dan de geraamde inflatie volgend jaar. Ook de verhoging van het minimumloon, de kinderbijslag en andere koopkrachtmaatregelen van de overheid verklaren waarom de Nederlandse consument geld blijft uitgeven. Verder lijkt op de woningmarkt het vertrouwen weer helemaal terug, na een lichte daling van de huizenprijzen voorafgaand aan de zomer. Toch is DNB niet gerust over de nabije economische toekomst. Veel hangt af van hoe snel de wereldhandel zich herstelt. Deze staat onder druk door een combinatie van factoren. Veel centrale banken in de wereld houden de rente nog hoog, in hun niet aflatende strijd tegen de inflatie. Ook de oorlog in Oekraïne en de toegenomen spanningen in het Midden-Oosten zijn niet bevorderlijk voor een goed handelsklimaat. Een land als Nederland merkt dit al snel aan de stagnerende economische groei en welvaart. DNB hoopt dat de handel binnen de EU tegenwicht kan bieden, maar waarschuwt voor oplopende begrotingstekorten. In de komende twee jaar dreigt Nederland dichtbij de Europese 3%-norm te komen. DNB pleit dan ook voor begrotingsdiscipline en het herstel van de financiële buffers.

Bron: dnb.nl

[Naar boven](#)

IVM Caring Capital: groeigericht kopen en risicobewust spreiden

Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk
door Maarten Friederich, namens het Investment Committee van IVM Caring Capital

Nieuwe aankopen binnen thema energietransitie

Sinds de vorige nieuwsbrief is de portefeuille van IVM Caring Capital uitgebreid met aandelen First Solar, Canadian Solar en Ameresco. Daarnaast kochten we voor de tweede keer dit jaar posities bij in SunPower, Enphase en SolarEdge. De nieuwkomers spelen alle drie een rol in de energietransitie. First Solar in de VS als producent van hoogwaardige zonnepanelen, Canadian Solar als producent van zonnepanelen en batterijen en Ameresco als aanbieder van energie-efficiënte en hernieuwbare oplossingen. De gestegen rente en de inflatie drukken zwaar op deze en andere ondernemingen in de sector. Omgekeerd geldt dat een lagere rente als katalysator kan dienen voor versnelde omzetgroei en uiteindelijk een toename van de winstgevendheid. Maar de weg hierheen is bezaaid met obstakels en er is geen garantie dat dit scenario voor elke individuele onderneming is weggelegd. Neem bijvoorbeeld Plug Power, producent van brandstofcellen en elektrolyzers. Met een jaar-op-jaar plus van 33% is er sprake van forse omzetstijgingen. De vooruitzichten zijn nog beter, maar intussen nemen de verliezen ook toe. En ondanks jaarlijkse omzetstijgingen van ruim 26%, zag ook SunPower, installateur van zonnepanelen op woningen, zich genoodzaakt de bestaande financieringsovereenkomsten te heronderhandelen.

Wat moet dat komt

De energietransitie is noodzakelijk en onafwendbaar. Na bijna 30 jaar gesteggel werd tijdens de klimaatconferentie COP28 in Dubai voor het eerst besloten tot een transitie weg van fossiele brandstoffen. De investeringen in hernieuwbare energie zijn nog maar pas begonnen en moeten snel en zeer fors toenemen om de opwarming van het klimaat te beperken tot de beoogde 1,5° Celsius en om onafhankelijk te worden van producenten van fossiele brandstoffen. Dit betekent niet dat beleggen in

de energietransitie in alle gevallen en te allen tijde garant staat voor hoge en/of positieve rendementen. Hoezeer IVM Caring Capital ook overtuigd is van een succesvolle, mogelijk zeer winstgevende energietransitie, wij zullen altijd onze aankopen spreiden om de hoge beweeglijkheid van beleggingen in een fossielvrije toekomst zo goed mogelijk op te vangen. Vandaar ook dat wij in de aandelenportefeuille momenteel voor ongeveer 70% belegd zijn in breed gespreide aandelenindexfondsen. Geheel conform ons beleid is fossiele energie daarin uitgesloten. Ook onderschrijven de circa 500 achterliggende bedrijven de doelstellingen van de Parijse klimaatakkoorden.

[Naar boven](#)

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon [+31 23 531 01 85](tel:+31235310185) Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

[Afmelden voor de nieuwsbrief](#)